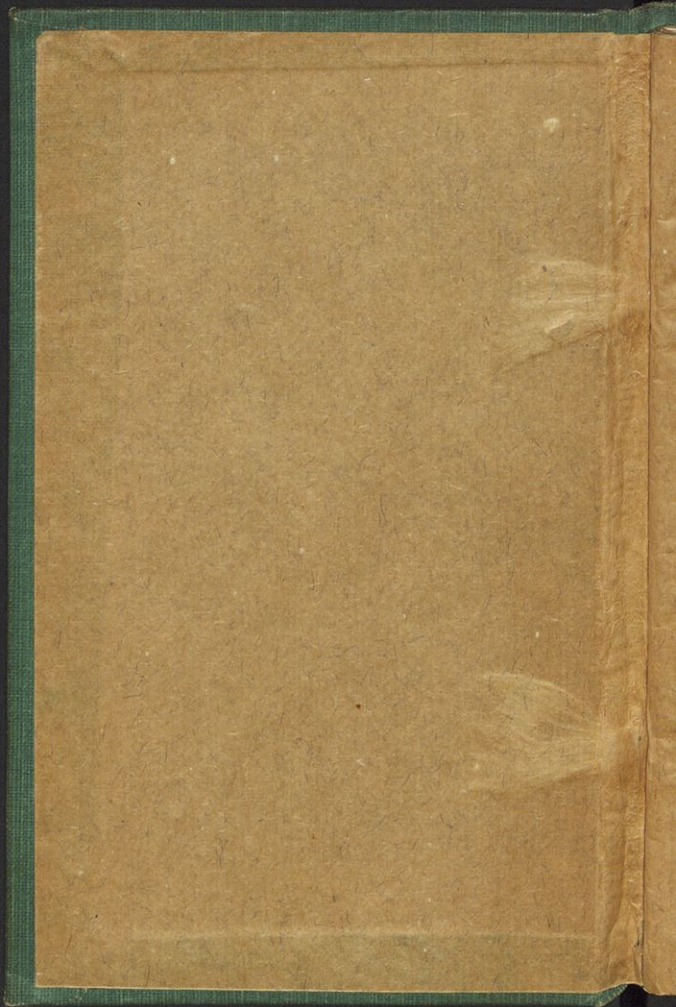

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

109069

Financing

2

Viktor Masie, jurist

NE KLIČI VRAGA!

Burka v enem dejanju s petjem

JAKA ŠTOKA.

DRUGI NATIS

:: CENA 60 STOT. ::

Tiskarna „EDINOST“ — Trst.

DRUGI NATIS.

I. ZVEZEK.

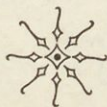
Junarec

NE KLIČI • VRAGA!

BURKA V ENEM DEJANJU S PETJEM.

SPISAL IN IZDAL:

JAKA ŠTOKA.

PREPISOVANJE VLOG PREPOVEDANO.

109069

DRUGI NADPI

NE KLIČI

VRAGA!

109069

BORBA V ENEM DELAVNI S PETEM.

FZC 1788 / 1951

PRETOVARNIŠTVO V OG. PREDVARNIŠTVO

TISKARNA „EDINOST“ v TRSTU.

Dlje časa je že, odkar mi je pošla
prva izdaja pričujoče burke. Ker pa so mi
dohajala še vedno nova naročila, odločil
sem se za drugo izdanje. Ob tej priliki
sem jo precej predelal in spopolnil. Poši-
ljam jo toraj v obnovljeni obleki na slo-
venske odre, želeč ji najboljših vspehov.

V Trstu, avgusta 1908.

ŠTOKA.

OSEBE:

LEVIČAR, bogat posestnik.

POLONA, njegova žena.

MILKA, njiju hči.

METELJKOV MIHA, posestnikov in krčmarjev sin.

TONE, seljan.

Godi se v vasi.

Navadna kmetska kuhinja z uhodom na levo in desno, v boljši hiši.

Na desni ognjišče, na levi peč za kruh, na sredi okno. Polica, miza, klop, dva stola, stenska ura in druge priprave, spadajoče v kuhinjo.

Desno in levo od gledalca.

PRVI PRIZOR.

Levičar, Polona.

Levičar (*baše pipo*). No, stara!

Polona (*pospravlja, se obrne*). No, stari!

Lev. Danes si malobesedna, kaj to pomeni?

Pol. (*ga gleda*).

Lev. Vidiš, moja Polončica, jaz sem danes prav dobre volje, pa se ne smeš jeziti. Veš zakaj sem tako dobre volje?

Pol. Kako naj jaz to vem?

Lev. Pa bi vendar morala vedeti!

Pol. O seveda, jaz naj uganem tvoje misli.

Lev. Ti bi morala vedeti pomen današnjega dneva. — Vidiš, moja Polončica, danes je ravno petindvajset let, odkar te imam pod svojo streho. Se-li spominjaš kako smo plesali na dan najine poroke? Šmentajte, to se je kadilo! Sedem godcev smo imeli, tri dni je trajala svatba. Fantje so imeli kar poln čeber vina na sredi hiše. Tristo petelinov, kako so prepevali! Tako sem vesel, če se spominjam tistega dne, da bi se takoj še enkrat oženil!

Pol. Kaj? Kaj blebetaš, ti groblja stara!?
Kdo bi te pa vzel?

Lev. Hej! Na vsak prst po eno; in še kaj več; škoda da nisem u—u—ud—d—d—
(*si zamaši usta*).

Pol. Kaj? Kaj si hotel reči?

Lev. Nič, nič!

Pol. Rekel si ud—, hotel si reči udovec, grdoba ti siva! Smrti mi želiš? (*Mu žuga*).

Lev. Kaj še, pojdi no, kaj ti ne pride vse na misel, saj veš, kako rad te imam.

Pol. Tako rad me imaš, kakor kurje oko. —

Lev. Saj ni res, jaz sem le rekel ud, — hotel sem reči, — no dà, — hotel sem reči, — škoda, — da nisem —ud— Sv. Mohorja.

Pol. Ti si že pravi Mohor!

Lev. Nikar se ne jezi, Polončica; prav res, da te imam včasih rad. (*Jo hoče objeti*).

Pol. Stran! Motika polomljena! Na svojo ženitev misliš? Mar bi mislil na ženitev svoje hčere! Le poglej jo, štiriindvajset let je stara, vse njene vrstnice so že poročene, edina najina hči, če prav sama, ni še poročena.

Lev. Kaj praviš? Saj ravno zato je sama ker ni poročena. Sicer pa jaz nimam prav nič proti temu; naj se le omoži, ampak edino pod pogojem, da vzame tega, ki

hočem jaz, naj bo že Peter ali Pavel, (pokaže) da bo le pod pavcem „mav“.

Pol. To bi pa moral vedeti, da ženitev mora biti prosta, neprisiljena: ženitev je pač najvažnejši korak v vsem življenju.

Lev. To se bo videlo.

Pol. Koliko ljudi je nesrečnih, ki so bili prisiljeni vzeti se. Koliko gorja je povzročil nesrečni denar, ki je igral glavno vlogo pri ženitvah.

Lev. „Komur spod palca okroglo brenči, (pokaže) ta lahko na gorkem in mehkem sedi.“

Pol. Vedno stara pesem.

Lev. Čuj, Polona, midva sva že večkrat o tem govorila; ker sem pa danes dobre volje, povej, kaj prav za prav misliš. (*Sede in puši*).

Pol. (*sede k njemu ljubeznivo ter trebi salato*). Poslušaj me torej! Ti večkrat tožiš, da ne zmoreš več vsega sam. To ti tudi verjamem, saj imaš opravkov in dela čez glavo. Kaj bi ne bilo bolje, če bi dobili v hišo pridnega človeka, da bi našo Milko prej ko prej

Pol. } poročili?

Lev. }

Lev. Seveda, seveda, to pravim tudi jaz.

Pol. Mar meniš, da se ne dobi v naši

vasi mladenič, ki bi bil sposoben za našo hišo ?

Lev. To se bo videlo, o tem odločim jaz, — kdo pa bi bil tisti „sposoben“ mladenič ?

Pol. Zorkov Tone, naš primer, ta bi bil kakor nalašč, — priden je kakor čebela.

Lev. Priden je kakor čebela.

Pol. Nekaj tudi ima.

Lev. Nekaj tudi ima.

Pol. Ima tudi bogatega strica, ki je brez otrok.

Lev. Ima tudi bogatega strica, ki je brez otrok.

Pol. (*molči*).

Lev. Kaj, nič več ne veš o svojem Tončku, a ? — Na takega strica se jaz prav nič ne zanašam, ker prvič ne vem če je v resnici bogat in drugič, Bog ve, kdaj se tak bogat stric spravi s tega sveta.

Pol. Tone je pošten, priden in vse ga ima rado.

Lev. Kaj pošten, kaj priden, jaz vprašam, kaj ima ? Nič nima ; staro raztrgano bajto, ki nima niti dimnika, in ki ni vredna, da pada dež nanjo ; vso njegovo zemljo pa nesem v oprtnjaku. Moja hči vzame onega, ki bom jaz hotel, tega kajžarja, tega berača

pa že ne, ki nima niti repa živine razun tiste trhle plavke brez enega roga. Še mačke nima, kam jo bo djal? Hm — ta bi bila lepa, da bi jaz dobil zeta, ki bi lakoto prodajal!

Pol. Tebi je vse le denar; na pridnost, poštenost in razumnost ne gledaš!

Lev. Jaz sem gospodar! Tako hočem in tako mora biti, pa mirna Bosna! — Če ni tebi in Milki tako prav, pa si pomagajta!

Pol. Pri tej hiši ukažem nekaj tudi jaz! Ali si mar pozabil, da sem prinesla devetsto suhega denarja in sama bala je bila vredna nad petsto!

Lev. Kaj tvoja bala, jaz hočem, da vzame najina hči Metelkovega Miho, ki bo imel najmanj tritisoč denarja. Kaj pa senožet, njiva in vinogradi? Več so vredne njegove smeti, kakor vsa Tončkova beračija, pa mirna Bosna! Če pa najdem tvojega ljubljenega Tončka še enkrat v svoji hiši, vedi, da se ne bo dobro godilo ne tebi, ne Milki, še najmanj pa njemu!

Pol. Jaz ti pa povem, da moja hči ne vzame nikdar tvojega Mihca, ki ima samo slamo v glavi. Kaj, tega šušmarja, to suho paro, to puščobo? Nikdar ne! Per moj stokrat da ne!

Lev. Jaz pa pravim, da ga vzame!

Pol. Jaz pa pravim, da ga ne!

Lev. Da ga!

Pol. Da ga ne!

Lev. Ga bo!

Pol. Ga ne bo!

Lev. Bo—o—o—o!

Pol. Ne bo—o—o—o—o—o—o!

Lev. Brrrrr—! (*odide na levo*).

Pol. Brrrrr! Burja!

DRUGI PRIZOR.

Polona, Milka.

Milka (*vstopi od desne, plete*). Mati, perilo ni še suho. (*Opazi materino razburjenost*). Kaj je? Ali sta se zopet kregala radi moje ženitve. Kedaj bo že enkrat konec temu nesrečnemu prepiru?

Pol. Tvoj oče hoče denar in le denar — nesrečna lakomnost!

Mil. Prosim vas, mati, ne prepirajte se z očetom radi mene, saj ni take sile, da bi se morala takoj močiti; s časom se oče že vda. Poglejte, pri Zelenkovih je bilo ravno tako; stari Zelenc je branil in branil, naposled se je vendar vdal, in sedaj so vsi srečni in zadovoljni.

Pol. Moje potrpljenje je pri kraju. Pomisli, ti nisi več tako mlada!

Mil. Res je, pa meni je tako težko (*pogleda skozi okno*) — o joj, koga vidim, pogledajte no mati, Meteljkov Miha prihaja.

Pol. Kaj? Kdo? Meteljkov Miha? (*Gre k oknu in pogleda.*) Saj res, prav je, da pride!

Mil. Jaz grem (*se odpravlja*), nočem, da me vidi.

Pol. Nikamor, tu ostani! Bom že jaz ž njim govorila, boš videla, kako odpravim to prismodo.

Mil. Pa vendar je bolje, da odidem mati, (*hoče iti*) pomenite se le vi ž njim.

Pol. (*jo zadržuje*). Tu ostani! To stvar moramo enkrat spraviti na čisto, ravno dobre volje sem!

Mil. Jaz ne bom niti črhnila, še pogledam ga ne. (*Sede in plete*).

Pol. Ni treba, le tja sedi, bom že jaz govorila ž njim. Tej suhopari moram vendar enkrat pokazati vrata, tako cepastega ženina nočem v našo hišo.

TRETJI PRIZOR.

Prejšnje, Miha.

Miha (*počasi odpre vrata in vstopi pokrit, z dežnikom v roki, pozna se mu povsem, da je butast, ostane pri vratih, katera pusti na pol odprta*).

Mil. } (*se delati, kakor da ga niste*
Pol. } (*opazili.*)

Miha. Dober večer!

Pol. (*se ozre*) Kdo je? O ti Miha, ti si?

Miha (*se obotavlja; ne ve, kam bi postavil dežnik*) Prišel sem, pa slabo vreme imamo, dež gre.

Pol. Kaj pa je družega novega?

Miha. Dežnik imam (*stresa kakor bi bil moker*), pa vseeno sem moker.

Pol. Morda je luknjast; pa prosim, zapri vrata, tu grozno vleče.

Miha. Ne zamerite. (*Zapre vrata*).

Pol. Kaj te pa prinaša k nam?

Miha. Hm — prišel sem malo pogledat, saj smo znanci. — Kakor kaže, bo letos mokra pomlad, če pojde tako naprej.

Pol. Bo pa poletje suho, če ne bo dežja.

Miha. To je res. Kako se kaj imate pri vas? Ste zdravi?

Pol. Kaj pak, zdravi; pa kako! Ti si pa najbrže bolan, kaj?

Miha. Saj ni res, zdrav sem kakor riba!

Pol. Mislila sem, da si prehlajen ali pa da te morda trga po glavi.

Miha. Kako to?

Pol. Ker si pokrit, ha — ha — ha!

Miha. (*se hitro odkrije, v zadregi*).

Pol. Nič tacega, nič, le ostani pokrit!
Kaj pa poveš novega, Miha?

Miha. Veste, — jaz, jaz sem — prišel.

Pol. To vidimo; pa sedi, morda si truden. (*Mu da stol*). Oprosti, da ti nisve prej ponudile stola.

Miha. Hvala lepa (*sede*), jaz sem le hotel reči, — jaz — mislim, — da —

Pol. Ti preveč misliš Miha.

Miha. Jaz mislim, — da bi ne bilo —
slabo —

Pol. Le povej Miha, kaj se vraga pa bojiš; le ven, le ven; kar na srcu, to na jeziku!

Miha. Tedaj povem, da jo imam strašno rad —

Pol. Mene?

Miha. Ne, ne, — Milko — katero tako ljubim in —

Pol. In to si se bal povedati? Ha, ha, ha! Mene to jako veseli in Milko tudi. Kaj ne Milka?

Mil. Gotovo!

Miha. Ali res? (*Naglo k Milki*.) Sedaj sem presrečen, najsrečnejši človek na zemlji! Ti si moja zvezda, Milka! (*Jo hoče objeti*).

Mil. (*zbeži od njega*). Pa ne repatica!

Pol. Miha, ti dobro veš, da so zvezde visoko in jih ni mogoče doseči, pa tudi

goreče so, pečejo; le glej, da se ne opečeš, Miha.

Miha. Ne umejem Vas.

Pol. Če me ne umeješ, ti povem, Miha, da naša Milka ne bo nikdar tvoja, ker si prešemast, ter ti ni treba nikdar več prestopiti našega praga s tem namenom! Naj boljše pa storiš, da greš takoj, od koder si prišel. (*Mu odpre vrata.*)

Miha. Morda se šalite; če je to res, jaz — znorim.

Pol. Saj si že!

Miha. Jaz skočim v vodo!

Pol. Vsaj tri metre globoko!

Miha. Jaz sem najnesrečnejši človek na svetu!

Pol. In najneumnejši!

Miha, Tedaj je zgubljeno vse upanje?

Pol. Zgubljena je tudi ljubezen! — Kaj pa čakaš, Miha, ali nisi rekel, da greš v vodo, si se mari premislil? Ali se ti zdi premrzla?

Miha. Zdi se mi, da me imate za norca.

Pol. In še za kakšnega!

Miha. Po tem pa rajše grem,

Pol. Saj si moral že iti!

Miha. Nič ne zamerite. (*Odhaja*).

Pol. Srečno pot, Mihec!

ČETRTI PRIZOR.

Milka, Polona, sami.

Mil. Preveč ste mu vendar nagajali, mati; bojim se, da pove očetu, potem bo še hujše.

Pol. Nič preveč! S takim bedakom se ne dà drugače govoriti; enkrat sem mu pa morala povedati, kar mu gre.

Mil. Jaz se kar bojim! Mati? Kaj, ko bi šla jaz za par mesecev k stricu in teti v mesto? Želita da bi ostala nekaj časa pri njih; morda bi potem oče dovolil.

Pol. To še premislive.

Mil. Potem bi jaz strica prosila, naj bi pisal očetu, da se jaz ne vrnem, dokler ne dovoli, da vzamem Tončka.

Pol. To bi znalo pomagati. Sicer se pa mora vdati naš stari tako ali tako. Jaz tudi nekaj ukažem! Mar misli, da smo ženske le za kuhavnico in metlo? — Ti stega pusta pa nočem in nočem več v hišo. (*Hoče iti*) — Kaj sem hotela reči? Kaj pa z Ivančevo, ali kaj veš?

Mil. Pravijo, da hodi za njo eden iz Dolenje vasi, in da jo bo snubil.

Pol. To bo zadel! Če bi vsaj kaj imela, ali pa da bi bila za kaj; družega ne zna, kakor posedati in lišpati se.

Mil. Pravijo, da bo imela devetsto in senožet „pri Kalu“.

Pol. Devetsto kebrov bo imela! Kdo ji bo dal? Saj imajo na cente dolga! V štacuni jim ne dajo niti soli več, mesar pa še parkljev ne. — Kaj pa je ta, ki jo misli vzeti? Ali ima kaj?

Mil. Slišala sem, da je bogat.

Pol. Revež, če bi bila kaj vredna, bi jo vzel kdo iz vasi.

Mil. Drži se pa, kakor bi imela tisočake!

Pol. Ali si jo videla v nedeljo? Bog mi grehe odpusti, če sem še videla tako zgago! Še nikdar take! Svilnato bluzo, rudeče krilo, predpasnik s pletami, tiste široke rokave (*pokaže*) s čipkami?! Ti ubogi pust, pustasti!

Mil. Pa kakšne čevlje!?

Pol. Čevlje rumene, na škrip.

Mil. Popoldan, ko je šla na ples, je imela celo pihalko.

Pol. Kaj, tudi pihalko je imela? Za potrebo!

Mil. Tudi bele rokavice.

Pol. Morda zato, da bi je komarji ne opikali. Uboga puščoba, puščobasta, saj pravim: nič ne bodi, nič se ne drži, je trikrat nič!

Mil. In njena mati, kako se baha sè svojo hčerjo.

Pol. Reva misli, da vse gleda za njo. Kaj pa, če bi imela kakor jaz, še pogledala ne bi nobenega ta štrenja stara. Bog mi grehe odpusti, če jih imam kaj. Zdaj pa grem pobrat perilo. (*Odide na desno.*)

PETI PRIZOR.

Milka sama.

Mil. (*plete*) Danes mi ne gre delo nič kaj od rok, vse le po sili. Kako lepo sem si slikala nekdanje življenje in prihodnjost, in danes? O kako sem se varala! Zakaj nisem najubožnejša na svetu? Ne, pregloboko se mi je utisnil v srce moj Tonček! — Vse prigovarjanje ne bo nič izdalo — njega ali nobenega! (*Nasloni glavo, se zamisli, kratek premor.*)

ŠESTI PRIZOR.

Milka, Tone.

Tone (*trka od zunaj od leve*).

Mil. (*se vzdrami*) Nekdo trka! (*posluša*).

Tone (*zopet potrka*).

Mil. On je! (*Hiti odpreti*) Tone, ti si?

Tone. Da, Milka jaz sem. (*Odloži culo, jo prime za roke*) Milka, ti si otožna, kaj ti je? Nikar ne žaluj.

Mil. Kako bi ne bila žalostna, ko oče... saj veš, oče ne dovoli, da bi se midva vzela, le zato ne, ker si ubog.

Tone. In ti? Kaj praviš k temu Milka?

Mil. Oh čemu me vprašaš, saj veš!

Tone. Vem, vem. — Milka, težko mi je, silno težko, a rečem ti le, da končno morava zmagati midva.

Mil. Da, midva morava zmagati!

Tone. Če ne bo drugače, te popeljem na svoj, sicer skromen, a srečen dom; saj delo je moje in tvoje veselje in živela bova srečna in zadovoljna.

Mil. Tako je! Midva morava zmagati, da morava! Sedaj mi pa povej, kje si bil? A že vem, na sejmu. Čuj, ugani, kdo je bil malo poprej tu?

Tone. Kdo?

Mil. Ugani!

Tone. Meteljkov Miha?

Mil. Kako veš?

Tone. Videl sem ga tam-le blizu ograje in zdelo se mi je takoj, da je moral biti tu. Po kaj je pa prišel?

Mil. Ha—ha—ha! Prišel me je snubit, mati pa mu je tako nagajala, da je odšel ves osramočen.

Ton. In ti, kaj si rekla?

Mil. Jaz ga nisem še pogledala ne, saj veš, kako maram zanj. — Zdaj pa povej, kako je bilo na semnju. Pokaži (*vzame culo*) no, kaj si nakupil? (*Razvezuje*) Pa meni si kupil kaj?

Ton. Le poglej!

Mil. Vile, verige, — nič zame, — vrv, še manj. — Nič mi nisi kupil, ti, ti, le čakaj!

Ton. Le dobro preišči.

Mil. (*najde nekaj zavitega v papirju, odvija*) — A tu bo nekaj, kaj je? — Oj kako lepa ruta, svilnata (*jo razgrne*) in kake franže! (*Ga pogleda*) Ali si jo kupil za-me?

Ton. To malo darilce,
sem kupil za te,
ker srčice tvoje,
gori le za me!

Mil. Kako lepo, kje si se naučil?

Ton. To pesmico sem sam zložil.

Mil. Zloži še eno tako. Tako lepa je.

Ton. Bom še dve, pa drugikrat.

Mil. Ampak ta ruta, tako lepa; čakaj no, si jo takoj denem (*si dene ruto okolu*

vratu), boš videl, če mi pristoja. Ali nisem lepa ?

Ton. Lepa si brez rute, z ruto pa še lepša.

Mil. Ti porednež! Nosila jo bom za velike praznike. — In jaz tebi, kaj bom dala ?

Ton. Saj si mi že dala.

Mil. Kaj ?

Ton. Srce. (*Jo prime za roko*).

Mil. Čakaj, takoj ti napravim lep šopek. (*Vzame cvetlice in dela šopek*).

Mil. (*poje sama ali s Tončkom*).

„Rožic že dosti natrganih 'mam,
pušlec bi delala, pa ga ne znam.
Žide kupila bom,
pušlec povila bom,
fantič, le pridi ponj sam.“

SEDMI PRIZOR.

Prejšnja, Polona.

Pol. (*vstopi prinese perilo*) Kako lepo znaš peti !

Ton. Dober dan ! (*Ji da roko*).

Pol. Tudi tebi Tone. Prav lepo si zapela ; pa če pride naš stari, ne vem kaj

bo, zato je najboljši Tone, da odideš, kajti on vtegne priti vsaki čas.

Mil. Saj res, Tone, kar pozabila sem; le brž, le brž! (*mu spravlja njegove stvari v robec*). Pogledajte mati, kak lep robec mi je vkupil Tone na semnju.

Pol. Hm, — kako je lep, to se boš ponašala ž njim!

Mil. Žakaj pa ne? V nedeljo ga bom imela in druge me bodo zavidale.

Lev. (*zunaj poje, je vinjen*)

Dokler sem mlada b'la,
sem zmiraj mislila,“ itd.

Mil. }
Pol. } Joj, oče je tu!

Mil. Kaj storimo?

Ton. Jaz kar utečem!

Pol. Kod pa? Čakaj, pogledam, (*pogleda skozi vrata na levi*) morda ga zadržim; (*hitro zapre vrata*) zbežati ne moreš več, je že v veži!

Mil. Kaj pa naredimo? Skrij se kam, Tone! (*Išče, kam bi se skril*).

Ton. Skočim skozi okno.

Mil. (*pogleda*) Ne, je previsoko, bi si lahko zlomil nogo!

Pol. Znaš plezati?

Ton. Seveda znam!

Pol. Torej zlezi v dimnik, z dimnika ne streho in.....

Mil. Ne, v dimnik ne!

Pol. Kam pa naj se skrije?

Lev. *(od zunaj ki je pel do sedaj)* Kaj ni nobenega?

Pol. Da, da, takoj!

Mil. Veš kaj, Tone, v peč zlezi, pa le hitro!

Pol. Dobra misel! *(odpre peč)*, le v peč.

Lev. Odprite!

Ton. Se ves umažen!

Mil. Te že očistive!

Ton. Naj bo v Božjem imenu! *(Leze v peč, Milka in Polona ga pehata v peč, ter mu dasta verige in vile).*

Mil. Le tiho bodi!

Pol. Ne smeš kašljati!

Ton. Ne bom, ne! *(Je v peči, pokaže glavo iz peči)* Peč je še gorka, ne bom mogel dolgo prestati!

Pol. Le potrpi! *(Zapre peč, pa tako, da se lahko odpre od znotraj)*

OSMI PRIZOR.

Prejšnji, Levičar.

Lev. No, ali bo kaj? *(Trka močno).*

Pol. Zdaj pa spustive medveda v hišo, a odpraviti ga morave takoj, *(odpre na levi)* Kaj gori, da tako rjoveš?

Lev. Gorì, gor, gorì dol, — jaz hočem tako! Zdaj pa le brž večerjo, zlomkave babe! —

Pol. Od kod pa prihajaš?

Lev. To tebi nič mar.

Pol. Danes je petindvajsetletnica najine poroke, pojdi v klet in prinesi boljšega vina k večerji, ná ključ! (*Mu daja ključ*)

Lev. Prej večerjo na mizo, potem vino! (*Sede*).

Pol. (*pripravlja večerjo, meša salato itd.*)
Večerja bo takoj. Milka, pogrni v sobi!

Lev. Kaj v sobi, nič v sobi, nismo še taki gospodje, jaz bom večerjal tu! (*Udari po mizi*). Vidve pa večerjajte, kjer hočete. Zakaj pa niste povabile danes na večerjo vašega Tončka, — če bo kaj dobrega na mizi, — saj bi lahko določili dan poroke pri tej priliki. Kaj praviš, Milka?

Pol. Zdaj ne govorimo o tem, pojdi po vino, večerja je gotova!

Lev. Jaz pa hočem, da prav o tem govorimo! Kdaj pa bo tvoja poroka? Milka, ta milkasta!?

Mil. Jaz se ne bom možila.

Lev. Kaj? ti se ne boš možila? Jaz pa pravim, da se boš, še letos se boš omožila in amen!

Mil. Dobro, pa povejte, kdo bo moj ženin.

Lev. Tonček že ne, ta lakota nikoli ne! Tvoj ženin je in bo Meteljkov Miha, ž njim se boš poročila, tako je in bo, pa mirna Bosna!

Pol. Tu imaš ključ, pa pojdi po vino o ženitvi bomo govorili pozneje.

Lev. Nič pozneje, zdaj, po vino pa le pojdi ti sama, natoči tam v kotu pri preši; Milka vzame Meteljkovega Miho, tako je, konec besedi! Pa mirna Bosna!

Mil. To bomo še videli!

Lev. Nič videli, ti sprijena sapa! Ti me ne boš ubogala? **Naj me vrag vzame živega, če ne boš ti vzela Meteljkovega!**

Pol. Kaj preklinjaš, turk črni!

Lev. Tiho baba, jaz ukažem! Če se tudi na glavo postavite, vse zastonj, moj zet bo Meteljkov Miha! **Če pride sam ta črni vrag z verigami, se ne udam!**

Pol. Že zopet preklinjaš! **Ne kliči vruga!** Pregreha ti zelena! Križ Božji, mene je kar strah! (*Odide na levo.*)

Mil. Mene kar mrščav pretresa! (*Odide na levo.*)

Lev. Le bežita le, — mene že ni strah, če pride takoj **deset črnih hu—hu—di—dičev, se ne bojim!**

DEVETI PRIZOR.

Tone, Levičar.

Ton. (pri zadnjih besedah bruhne Tone iz peči, je ves črn, rožlja z verigami in ogrne spredaj, hitro črno ali rudeče ogrinjalo ki je viselo pri peči; pripraven je za to velik ženski predpasnik. Se postavi na stol ali mizo, drži vile proti Levičarju, rožlja z verigami, smrči ter gleda neprestano Levičarja). Takoj z menoj!

Lev. (misleč, da je prišel vrag, se zgrudi prestrašen na tla, kriči in se križa, hitro vstane in zbeži. Tone za njim, bežita v sobo na desno.) O joj, o joj, Milka, Polona! Zlata moja Polončica! (Zbeži, — Tone za njim kakor zgoraj omenjeno.)

DESETI PRIZOR.

Milka, Polona (vstopite od leve.)

Mil. Kaj se godi tukaj?

Pol. Glej, glej, peč je odprta! (Pogledati v peč).

Mil. Gotovo mu je bilo prevroče, skočil je ven in — oče je tekel za njim (pogledati v sobo).

Pol. Ni ju, kam sta šla?

Mil. Morda sta skočila skozi okno.

Lev. (*zunaj*) Hudič, pusti me! Vrag, pusti me! (*priteče v kuhinjo, Tone za njim.*)

ENAJSTI PRIZOR.

Levičar, Tone, Milka, Polona.

Mil. { Kaj je to? (*Takoj sta spoznali*
Pol. { *Toneta, skrijeti si obraz, ter se*
obrneta v zid.)

Lev. (*ves spehan se vrže na kolena, trese se, Tone pa na mizo ali stol.*) Vrag, lepo te prosim, pusti me! Vse storim, kar hočeš, vse ti dam, kar zahtevaš, samo pusti me!

Ton. (*najmajestetičnejšim patosom in debelim glasom.*) Ti si me klical trikrat, in prišel sem! Daj mi tvojo dušo, in takoj zopet grem! (*Polona in Milka sta veseli.*)

Lev. Dam ti vse, veliki glavar, le dušo mi pusti! Pokorim se vsem tvojim ukazom!

Ton. Dobro, ukazom mojim se pokoriš, pa veš li zakaj si se rotil in mene sem klical?

Lev. Klical sem te, da vzemi rajši ti mene, nego bi vzela moja hči Tončka; če pa ti želiš veliki glavar, dovolim, da takoj vzame moja hči Tončka!

Pol. { (*zadovoljno poslušata, in se sme-*
Mil. { *jeta.*)

Ton. Dobro, ti torej dovoliš, da vzame tvoja hči Tončka. Še enkrat to slovesno potrdi in obljubi!

Lev. (*Dvigne roke, kakor bi prisegal.*)
Slovesno potrjam, obljubljam in dovo-
ljujem, da vzame moja hči Toneta!

Ton. Prost boš takoj, a spolniti moraš še en pogoj! Jaz ne hodim zastonj nikamor, moja pot je draga, zato zahtevam od tebe vrečo moke, gnjat in usnjato mošnjo denarja, ki jo hraniš gori v sobi, v škrinji.

Lev. Dam ti vse, da me leпустиš. Polončica, moja ljuba Milka, hitro po gnjat in moko, jaz grem pa po mošnjo na pod, le brž, le brž! (*Naglo odide.*)

Pol. (*gre za Levičarjem, požuga Tonetu.*)

DVANAJSTI PRIZOR.

Tone, Milka, Polona in Levičar.

Mil. Ti si premeten Tone; le glej, da se ne izdaš!

Ton. Nič se ne boj, Milka. Igra se je lepo začela, zato se mora tudi dobro zvršiti.

Mil. Kako si pa prišel do te premetenosti?

Ton. V peči nisem mogel več vstrajati, začelo me je tako preklemano peči, da bi

se začel kmalu topiti kakor svinec in ko sem slišal, da zove tvoj oče rajše vraga kakor bi se vdal, sem si zmislil to nakano.

Mil. Tonček ti si prebisan, pa tudi drzen!

Ton. V sili si človek pomaga!

Pol. Tu je gnjat. (*Prinese težko, ter jo postavi na mizo, Tonetu.*) Glej, da se ne izdaš! (*Odide*)

Lev. Tu je mošnja, dva tisoč kron je notri.

Ton. Gorje ti, ako me varaš!

Lev. Niti ene si nisem vzel, pa vendar te prosim, veliki glavavar, pusti mi vsaj nekaj!

Ton. Tiho! (*Zarožlja*) Ne drzni se prositi me še kaj!

Lev. Nič, nič, niti zinem ne več. Zdaj pa še po moko (*ženi.*) Gani se no, da pojde iz hiše, jaz se ves tresem — o gorje meni! Milka, pomagaj, vreča je težka! (*Vsi trije gredo po vrečo*)

TRINAJSTI PRIZOR.

Tone sam, kmalu Polona. Milka in Levičar.

Ton. Ha—ha—ha! . . . Dobro sem ga nažgal, lakomnika! Ta menda ne bo več klical vraga! Pa tudi Milko sem si pridobil na prav lep in lahek način, nisem mislil, da mi pojde tako gladko.

Pol.	}	(prinesejo vrečo moke. Polona in Milka na enem koncu in Levičar na drugem, v vreči naj bo seno, ali kaj primernega, nosijo jako težko.
Mil.		
Lev.		

Lev. Težko boš nosil, veliki glavar.

Ton. To naj tebe ne skrbi, moja moč je brezmejna! (Naloži si z lahkoto vrečo in gnjat, vzame mošnjo ter obrnivši se proti Levičarju prav patetično) Poslušaj me:

Ne kliči vraga!

„Širok prepad zija brez dná,
plamen pa šviga iz peklá,
oblaki gosti se valé,
pošasti grozne se režé
In zdaj pozdrave ti zročim
ter k bratcem svojim poletim.“

(Odide naglo.)

ŠTIRINAJSTI PRIZOR.

Prejšnji, brez Toneta.

Lev. (sede potrta, zdihuje, in se prekrižuje)
Križ Božji, take pa nisem še doživel!
(Briše si pot).

Pol. Vidiš, kaj si dosegel s svojo pohlepnostjo in trmoglavostjo?

Lev. Odpusti mi, Polončica moja, daj mi roko, in tudi ti, Milka! Zdaj je vse končano, pred menoj je tema, noč, strašna noč, grozen prepad!

Pol. To je zaslužena kazen za tvoje pregrehe!

Lev. Da, da, res je, kaj bom revež zdaj počel? Ob vse sem — ob denar — ob —

Pol. Zadovoljen bodi le, da ni tebe vrag vzel!

Lev. Le te besede mi ne izgovarjaj več, (*prekriža se*) saj me je hotel vzeti, komaj sem ga preprosil — križ Božji!

Mil. Jaz se ga nisem prav nič bala, zdel se mi je celó simpatičen ta vrag. (*Odide*).

PETNAJSTI PRIZOR.

Levičar, Polona.

Lev. Milka, ne govori tako, da se ne vrne v hišo!

Pol. Kdor ima čisto vest, se ne boji nobenega.

Lev. Mene je že dobro očistil!

Pol. Pa tudi škrinjo je dobro očistil!

Lev. Kaj bodo pa ljudje rekli, ko zvedó, da je bil „tisti“ pri nas?

Pol. Kdo bo pa vedel kaj o tem? Jaz ne zinem besedice nikomur.

Lev. Jaz tudi ne. Pa hišo boš morala vendar poštropiti z blagoslovljeno vodo.

Pol. Še pokadila jo bom, da ne bo prav nič smrdelo po vragu.

Lev. Tiho! — Če pa Tonče zve, — ne vem, če bo hotel priti k nam za zeta.

Pol. Morda se bo dal preprositi.

Lev. Jaz ga bom prosil na golih kolenih. Kje je pa Milka? Tudi ona ga bo morala prositi! (*Kliče*) Milka! Milka! Samo, da ne bi imel „tisti“ še z Milko kaj opraviti; križ Božji! (*Križa se*).

Pol. Nič ne skrbi, nji vrag ne stori nič hudega.

SESTNAJSTI PRIZOR.

Prejšnja, Milka.

Mil. Ali ste me vi klicali, oče?

Lev. Da, hčerka moja, pridi sem. Vidiš Milka, jaz se bojim, ker je bil „tisti“ pri nas.

Mil. Kdo „tisti“.

Lev. Saj veš „tisti“ črni. Hotel sem reči, če bi se Tonček radi tega kaj ustavljal,

da ne bi hotel priti k nam za zeta, glej da ga boš lepo prosila.

Mil. Prosite ga vi, saj ste vi poklicali „tistega“ črnega v našo hišo (*se obrne*) glejte, glejte, saj Tonček pravkar prihaja.

SEDEMNAJSTI PRIZOR.

Tone, Levičar, Milka in Polona.

Ton. (*ki se je mej tem umil, ustopi, prinese mošnjo pod jopo*) Dober večer vsem skupaj!

Lev. Bog daj Tonče! (*Poklekne pred Toneta s sklenjenimi rokami*) Lepo te prosim, moj dobri Tonče, odpusti mi, jaz sem te večkrat razžalil. Odpusti mi Tone! Vzemi mojo hčer za ženo in pridi k nam za zeta!

Ton. Kaj pomeni ta sprememba na enkrat?

Lev. Veš, Tonče, klical sem „tistega“,

Ton. Katerega?

Lev. E, „tistega“ črnega, da naj me rajše vzame, nego da bi dovolil, da se moja hči poroči s teboj. In res je prišel „tisti“ črni, tu iz peči je prišel ter me hotel vzeti. Ko sem pa obljubil, da ti dam svojo hčer, me je pustil.

Ton. Jaz vas ne razumem. Kdo pa je bil „tisti“?

Lev. E „tisti“, črni!

Ton. Tisti črni, ki je nesel vrečo in gnjat?

Lev. Tisti da!

Ton. In kdo je bil, ali ga poznate?

Lev. Lepo te prosim Tonče, ne vprašuj dalje; kako bi ga ne poznal, saj se še zdaj ves tresem, križ Božji! (*Križa se*).

Mil. }
Pol. } Vrag je bil, no!

Lev. Le tega imena ne izgovarjajte več v moji hiši! (*Maši Poloni usta*)

Ton. Kaj vrag? To ni bil vrag, jaz sem ga videl bežati in zdelo se mi je takoj, da mora to biti kak počrnjen tat.

Lev. Ni mogoče!

Ton. Takoj sem ga zgrabil za prsa in ga vprašal, kdo je in kaj nese, on pa je vse spustil in zbežal.

Lev. In mošnjo, ali si mu jo vzel? Vrag ga vzemi!

Ton. Tudi mošnjo, tudi, tu je! (*Jo da Levičarju*).

Lev. (*Vzame hlastno mošnjo, objame Toneta*) Ti si moj rešitelj! Zdaj pa le vzemi hčer, kadar ti drago Milka, tu imaš sedaj

svojega Tončka, saj si ga zaslužila. Poroka pa naj bo, že jutri.

Mil. Jutri pa vendar še ne.

Lev. Potem pojutršnjem !

Pol. (*Levičarju*) Ti godla stara, zdaj mi pa povej, če boš še kdaj klical vraga.

Lev. Nikoli več!

Zastor pade.

Opomba.

Prizor 9., 10., 11., 12. in 13. naj se igra živahno.

Levičar: bahač, krepke postave. Oblečen po domače.

Polona: odločna, na pol obrekljiva, čvrsta. Glede obleke, kakor Levičar.

Milka: nežna, ljubeznjiva, v prikupljivi obleki

Tone: mirnega značaja, prijetne vnanjosti, v praznični obleki.

Miha: čokaste postave, v naŕadni obleki, okornega vedenja.

Trije tički

• burka v dveh dejanjih •

vdobi se pri **J. Štoka** v Trstu
ul. G. Galatti 18 in v nasled-
njih knjigarnah : „Slovanska
knjigarna“ **Josip Gorenjec**
v Trstu, **L. Schwentner** v
Ljubljani, **A. Gabršček** v
... Gorici. ...

... CENA 70 STOTINK ...

24 VIII. 1946

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000511427

*Presnina
vart. volle
Linn.*

24 JUN 1946

